

Examenopgaven VMBO-KB 2003

tijdvak 1
dinsdag 20 mei
13.30 - 15.30 uur

NEDERLANDS LEES- EN SCHRIJFVAARDIGHEID CSE KB

Dit examen bestaat uit 26 vragen en 2 schrijfoopdrachten.
Voor dit examen zijn maximaal 44 punten te behalen.

Voor elk vraagnummer staat hoeveel punten maximaal behaald kunnen worden.

300005-621o

● **Meerkeuzevragen**

Schrijf alleen de hoofdletter van het goede antwoord op.

TEKST 1 AGRESSIE OP HET ASFALT

- 1p ● 1 In het artikel wordt een vergelijking getrokken tussen de verkeersagressie van vroeger en nu. Welk verschil wordt genoemd?
Tegenwoordig
A is men bozer dan vroeger.
B is men nerveuzer dan vroeger.
C schreeuwt men harder dan vroeger.
D slaat men eerder dan vroeger.
- 2p ○ 2 → Welke twee oorzaken worden in het artikel genoemd voor de toegenomen agressie in het verkeer? Noteer alleen de twee cijfers.
1 alcoholisme, 2 haast, 3 jeugdige weggebruikers, 4 mobiel bellen
- 1p ● 3 Welke instelling heeft tot doel verkeersagressie te onderzoeken?
A Adviesdienst Verkeer en Vervoer van Rijkswaterstaat
B ANWB
C Vereniging van road-ragers
D Verkeerspolitie
- 1p ● 4 Uit de 'verkeersagressie-hitparades' blijkt dat mensen zich vooral storen aan weggebruikers die door rood rijden. Welke houding moeten weggebruikers volgens de ANWB ontwikkelen om deze overtreding te voorkomen?
A alcohol- en drugsvrij rijden
B ontspannen autorijden
C respect tonen voor medeweggebruikers
D verkeersregels respecteren
- 1p ● 5 Bij wie moet je zijn als je een sticker tegen verkeersagressie wilt bestellen?
A Adviesdienst Verkeer en Vervoer
B ANWB
C Stichting Zinloos Geweld
D www.zinloos-geweld.nl

TEKST 2 DIEREN MIKPUNT VAN VANDALISME

- 1p ● 6 Wat is de functie van de eerste alinea?
A de directe aanleiding tot het schrijven van het artikel noemen
B de eindconclusie voorop plaatsen
C een samenvatting van de rest van het artikel geven
D het te bespreken probleem aangeven

- 1p ● 7 Wat is de hoofdgedachte van alinea 2?
A Buitensporige dierenmishandeling moet ter discussie worden gesteld.
B Dierenmishandeling en dierenliefde gaan vaak samen.
C Er zijn verschillende vormen van dierenliefde te geven.
D Tegenover dierenmishandeling staat vaak vergaande dierenliefde.
- 1p ○ 8 “Belangrijk is het antwoord op de vraag waarom dierenmishandeling plaatsvindt.” (regels 43-44) In vier opeenvolgende alinea's worden verklaringen gegeven voor dierenmishandeling.
→ Wat is volgens alinea 4 een verklaring voor dierenmishandeling? Gebruik voor je antwoord niet meer dan 10 woorden.
- 1p ○ 9 → Wat is volgens alinea 5 een verklaring voor dierenmishandeling? Gebruik voor je antwoord niet meer dan 10 woorden.
- 1p ○ 10 → Wat is volgens alinea 6 een verklaring voor dierenmishandeling? Gebruik voor je antwoord niet meer dan 10 woorden.
- 1p ○ 11 → Wat is volgens alinea 8 een verklaring voor dierenmishandeling? Gebruik voor je antwoord niet meer dan 10 woorden.
- 1p ○ 12 “Hij vindt ons maar schijnheilig.” (regels 90-91)
→ Citeer een zin uit alinea 7 waaruit blijkt waarom hoogleraar Boon ons schijnheilig vindt.
- 1p ● 13 Welke zin geeft het beste de hoofdgedachte weer van het artikel *Dieren mikpunt van vandalisme*?
A De Dierenbescherming zoekt naar verklaringen voor de toenemende wrede dierenmishandelingen.
B Dieren lijken steeds vaker doelwit te worden van mishandeling, waaraan vooral jongeren zich schuldig maken.
C Geweld tegen dieren is niet alleen van deze tijd, maar van alle tijden en is door veel mensen geaccepteerd.
D Het op het ziekelijke af vertroetelen van huisdieren is ook een vorm van dierenmishandeling.
- 1p ● 14 Wat is het voornaamste doel van de schrijfster van dit artikel?
A de lezers aansporen iets te doen
B de lezers een advies geven
C de mening van verschillende deskundigen weergeven
D haar eigen mening geven

TEKST 3 ADVERTENTIE ‘GEEF GEHOOR!’

- 1p ● 15 Wat is het voornaamste doel van deze advertentie?
De lezers aansporen
A geld te storten op giro 372.
B informatie op te vragen bij Stichting Operation Eardrop.
C kinderen van Kenya te helpen met leren.
D kno-artsen die in Kenya willen helpen, financieel te ondersteunen.

- 1p ● **16** Wat is de belangrijkste functie van de foto van Bennie Jolink?
De foto
A laat zien dat ook een levensgenieter als Jolink aandacht heeft voor serieuze zaken.
B onderstreept de ernst van de situatie in Kenya door de blik van Jolink.
C suggereert dat Jolink de lezer persoonlijk aanspreekt.
D trekt de aandacht, want Jolink is een bekende Nederlander.
- 1p ● **17** *Geef gehoor!* Deze titel betekent dat iemand gevraagd wordt om op iets te reageren. Welke tweede betekenis kan de titel in deze advertentie hebben?
A Doe aan ontwikkelingswerk.
B Help Kenyaanse kinderen aan gehoor.
C Luister naar Bennie Jolink.
D Stort geld.

TEKST 4 VECHTEN OM AFDANKERTJES

- 1p ● **18** In de afbeelding boven de tekst wordt informatie gegeven over de bestemming van opgehaalde kleding. In welke alinea's van het artikel wordt deze informatie vooral gebruikt?
A alinea 1 en 2
B alinea 3 en 4
C alinea 5 en 6
D alinea 7 en 8
- 1p ○ **19** In de regels 15-16 is sprake van charitatieve en commerciële instellingen.
→ Wat is volgens alinea 2 het doel van de charitatieve instellingen? Gebruik niet meer dan 10 woorden.
- 1p ○ **20** → Wat is volgens alinea 2 het doel van de commerciële instellingen? Gebruik niet meer dan 10 woorden.
- 1p ● **21** "In dit gevecht om tweedehands kleding speelt de overheid een belangrijke rol."
(regels 50-51)
Wat is die belangrijke rol van de overheid in het gevecht om tweedehands kleding?
A Gemeenten bepalen welke organisaties kledingcontainers mogen plaatsen.
B Gemeenten halen per inwoner meer tweedehands kleding op dan vroeger.
C Gemeenten verdienen respect, omdat zij belangeloos tweedehands kleding inzamelen.
D Gemeenten zamelen tweedehands kleding in en verdienen daar veel geld mee.
- 1p ● **22** "Ook hierover denken de 'goede-doelers' anders dan de 'commerciëlen'."
(regels 110-111)
Waarover denken de 'goede-doelers' anders?
A Over de bestemming van het geld en de bestemming van de kleding die niet geschikt is voor de tweedehands markt.
B Over de bestemming van het geld en de bestemming van de tweedehands kleding.
C Over de bestemming van tweedehands kleding en de bestemming van kleding die niet geschikt is voor de tweedehands markt.

- 1p ● **23** “Ik speur die containers wel op, ...” zegt meneer Rubbens. (regel 129)
Waardoor is het niet eenvoudig om de kledingcontainers van de charitatieve instellingen te vinden?
- A** doordat de containers op onopvallende plaatsen in de gemeenten staan opgesteld
  - B** doordat de containers van de commerciële instellingen veel lijken op die van de charitatieve instellingen
  - C** doordat de mensen niet precies weten in welke gemeenten de containers van de charitatieve instellingen staan opgesteld
  - D** doordat er slechts vier grote charitatieve inzamelaars van tweedehands kleding zijn
- 1p ● **24** Wat is het voornaamste doel van de schrijver van deze tekst?
- A** ertoe aansporen iets te doen
  - B** gevoelens tot uitdrukking brengen
  - C** informeren
  - D** overtuigen van zijn mening
- 1p ● **25** Welke zin geeft het beste de hoofdgedachte weer van het artikel *Vechten om afdankertjes*?
- A** Commerciële en charitatieve instellingen beconcurreren elkaar op een aantrekkelijke markt voor tweedehands kleding.
  - B** De overheid wil dat commerciële en charitatieve instellingen elk jaar meer tweedehands kleding inzamelen.
  - C** Gemeenten spelen een belangrijke rol bij de verdeling van de containers over commerciële en charitatieve instellingen.
  - D** Voor de burgers is het niet duidelijk of zij hun tweedehands kleding afstaan aan commerciële of charitatieve instellingen.

Lees voor vraag 26 eerst de volgende tekst.

Humana gaat oude kleding Hillegommers inzamelen

Stichting Humana krijgt voortaan het alleenrecht om in de gemeente Hillegom huis-aan-huis kleding en ander textiel in te zamelen. Deze liefdadigheidsinstelling had al op verschillende plaatsen in het dorp kledingcontainers staan, maar de Stichting Werkprojecten had van de gemeente het alleenrecht gekregen bij het ophalen van spullen langs deuren. 'Werkprojecten' bestaat echter niet meer. Nu mag Humana het ophalen van kleding belangeloos overnemen.

Humana geeft het geld dat wordt verdiend met de verkoop van de spullen aan verschillende goede doelen. Het is de bedoeling dat zes keer per jaar huis-aan-huis oude kleding wordt opgehaald.

Andere organisaties zullen geen vergunning krijgen om spullen bij de Hillegommers op te halen. Wel kan het volgens de verantwoordelijke wethouder, A. Hulsebosch, voorkomen dat Humana niet zelf de goederen met de auto komt ophalen, maar dat dit gebeurt door Mensen in Nood, KICI, of het Leger des Heils, waarmee Humana samenwerkt.

Janine Huismans

Haarlems Dagblad, 21 november 2001

- 1p ● 26 “De vier ‘goede-doelers’ bundelen hun krachten voor een tegenoffensief. Ze bieden nu ook geld aan gemeenten: ...” (regels 75-77)
Heeft Humana volgens bovenstaand artikel uit het *Haarlems Dagblad* geld geboden om huis-aan-huis kleding in te zamelen?
- A Ja, want Humana heeft het alleenrecht om kleding in te zamelen verworven.
  - B Ja, want Humana verdient geld met het inzamelen van kleding.
  - C Nee, want Humana heeft het kleding ophalen belangeloos mogen overnemen van de Stichting Werkprojecten.
  - D Nee, want liefdadigheidsinstellingen mogen in de gemeente Hillegom gratis kleding inzamelen.

SCHRIJFOPDRACHTEN

Dit onderdeel bevat twee opdrachten. Lees voor elke opdracht eerst de informatie en maak de opdrachten wanneer dat wordt aangegeven.

Verplaats je in de volgende situatie en bedenk daarbij dat, als er in een opdracht 'je', 'jou(w)', of 'jij' staat, je verplicht bent gebruik te maken van de gegevens die in de opdracht staan.

Stel: je reist één keer in de twee weken met de trein naar je vriendin. In de trein lees je vaak de *Metro* of de *Spits*, kranten die gratis worden uitgedeeld aan reizigers in het openbaar vervoer. Op 14 mei 2003 zit je te lezen in de *Spits*. Op de voorpagina staat het volgende artikel:

AANPAK GEWELD

PvdA en CDA willen geweldsmisdrijven zwaarder bestraffen.

DEN HAAG - PvdA en CDA willen gewelddadigheden op straat, in openbare ruimtes en tegen ambtenaren of werknemers in de publieke sector zwaarder bestraffen. Met name zinloos geweld dat onder invloed van drank en drugs is gepleegd, moet een hogere straf opleveren dan nu het geval is. Dat stellen de Tweede-Kamerleden Van Heemst (PvdA) en Rietkerk (CDA). Zij werken aan een initiatiefwetsvoorstel waarin zij omstandigheden vastleggen waaronder zwaardere straffen moeten worden opgelegd. Beide partijen vinden een hardere aanpak van zinloos geweld noodzakelijk, omdat ze daar "hun buik vol van hebben", aldus Van Heemst. Net zoals Rietkerk wil hij dat iemand langer de cel in gaat, als hij een ander zonder enkele aanleiding te lijf gaat. De overheid moet zonder terughoudendheid laten zien dat zij aan de kant staat van slachtoffers van geweld én van mensen die tegen geweld willen optreden, zo vinden de kamerleden.

Tramconducteurs, politie- en gevangenis personeel, ziekenhuismedewerkers, buschauffeurs, medewerkers van sociale diensten en anderen die dagelijks een verhoogd risico lopen om met geweld te worden geconfronteerd, moeten erop kunnen rekenen dat belagers een strafverzwaring van eenderde tot de helft krijgen, aldus Van Heemst. PvdA en CDA vinden ook dat alcoholgebruik niet langer als excuus mag gelden voor gewelddadigheden. "We moeten juist het signaal verspreiden dat het extra ernstig is, als iemand met drank op een ander in elkaar slaat", zegt Van Heemst. Hoeveel extra straf een geweldpleger hiervoor krijgt, is nog onderwerp van overleg.

In 1998 diende het kamerlid Van Heemst, samen met zijn collega Kalsbeek, ook al een initiatiefwetsvoorstel in om zinloos geweld zwaarder te bestraffen. Korthals, minister van Justitie, zag daar toen niets in. Hij zei te betwijfelen of zwaardere straffen helpen om geweld te voorkomen of te verminderen.

De kamerleden Van Heemst en Rietkerk werken het voorstel de komende maanden uit, waarna het voor advies naar de Raad van State gaat. (ANP)

Het artikel trekt vooral je aandacht omdat het thema zinloos geweld onlangs nog in enkele lessen maatschappijleer aan de orde is geweest. Naar aanleiding van deze lessen heb jij bij Nederlands een spreekbeurt over dit onderwerp gehouden. Je kunt je de levendige discussie die er na je spreekbeurt over ontstond, nog goed herinneren. Je leraar Nederlands zei toen dat je goed kon merken dat jongeren een duidelijke mening hebben over dit onderwerp.

Nu je dit artikel leest, wil je er absoluut op reageren. Je besluit een ingezonden stuk te sturen.

De volgende dag stuur je een brief naar *Spits*, met als bijlage een ingezonden stuk, dat je geplaatst wilt hebben in de rubriek *Signaal*. (In de rubriek *Signaal* worden elke vrijdag reacties van lezers geplaatst.)

10p ○ **27 Een brief**

→ Deze brief richt je aan de redactie van *Spits*, Postbus 2620, 1000 CP Amsterdam. Je vertelt waarom je het ingezonden stuk geschreven hebt, verwijst naar het artikel in de *Spits*, verzoekt het artikel te plaatsen en noemt de rubriek. Let op: het ingezonden stuk is een bijlage bij deze brief.

7p ○ **28 Een ingezonden stuk**

→ Schrijf als bijlage bij de brief het ingezonden stuk. Je verwijst naar het artikel in de *Spits* en geeft duidelijk aan waarom je het eens of oneens bent met de stelling van de minister van Justitie in 1998 dat zwaardere straffen niet helpen om zinloos geweld te voorkomen of te verminderen. Geef een overtuigend argument voor je mening. Ook geef je je mening over het voorstel van de kamerleden Van Heemst en Rietkerk. Deze willen, volgens alinea 3 van het artikel, misdrijven tegen bijvoorbeeld conducteurs zwaarder bestraffen dan geweldsmisdrijven tegen andere personen. Ook bij deze mening geef je duidelijk aan of je het er mee eens bent of niet.